

כִּי מֵאֵלֶּה הָאֲרִיזִן דַּעַת אֶת דָּה' כְּמִים לַיָּם מְכֻסִּים

הַמֶּאֱמֹר הַשְּׁבוּעִי

שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ
תּוֹרַת שְׁמוּאֵל

שבוע פרשת כי תבא

לקבלת המאמר השבועי במייל –
122333ako@gmail.com

להארות, תרומות, יצירת קשר והשגת חוברות
054-7341337

הַמֶּאֱמֵר הַשָּׁבוּעִי

שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ

תּוֹרַת שְׁמוּאֵל

שׁוֹשׁ פֶּרֶשׁת כִּי תִבָּא

צוות המאמר השבועי:

חברי המערכת: מנחם מענדל רוזנצויג, אחיה מרקוביץ' ואביעד בר לוי.

כותבים: אשחר שפירא, אליוסף גל, אלרועי פוזן, משה דנה־פיקאר ויהודה רוזנטל.

הגהה ועריכה לשונית: ישראל מאיר אופן, לוי יצחק וינגורט ועפר בן יעקב.

עיצוב ועימוד: איתמר סלע ואליה חי אופן.

הו"ל: שילה קליין ואהרן רוזנצויג.

הפקה: שלם נחמן הראל.

בסיעתא דשמיא!

שבוע טוב ומבורך לכל החברים היקרים לומדי המאמר השבועי!

השבוע נלמד מאמר מיוחד ומופלא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש (רבי שמואל)
מליובאוויטש זי"ע,

שידוע במאמרו המתוקים והמקוריים, ובמיוחד עולים על כולנה המאמרים על
ענייני חתונה ונישואין המתכנים בשם 'דרושי חתונה', שיש מי שטוען שהם
'פאר היצירה' של הרבי המהר"ש, כפי שתוכלו לראות בעצמכם...

המאמר שלפנינו הוא מאמר מדרושי חתונה של המהר"ש, והוא אחד מל"ב
המאמרים (!!!) שאמר הרבי מהר"ש במשך ימי שבע-הברכות לכבוד חתונת בנו,
אדמו"ר הרש"ב, שהתקיימה בי"א אלול תרל"ה (אגב, המהר"ש עצמו לא נכח
בה והשתתף בה מרחוק ע"י אמירת מאמרים אלו. את סיבת אי הגעתו נשאיר
לכם לרחרח אצל יודעי הנייעס החסידי...).

מספרים שהחסידים שהיו בליובאוויטש באותו שבוע שבע ברכות, היו הולכים
לשמוע מאמר, שהוא היה נגמר הם היו הולכים לאכסניה לחזור על המאמר
ולנוח קצת, כבר היו מודיעים שהרבי הולך לצאת לומר מאמר נוסף, עד שממש
'כשל כוח הסבל', ולא הצליחו לזכור ולחזור על כל המאמרים הללו, ובאמת
ישנם בידינו היום רק כ-18 מאמרים מתוך ה-32 שנאמרו.

המאמר נבחר, התבאר ומתפרסם לכבוד חתונתו של אחד מהמבארים היקרים -

החתן החשוב הת' אליוסף טוביה שיחי' גל,

שתתקיים בעז"ה בי"א אלול בשעתו"מ (כמובן שכולם מוזמנים...),

יה"ר שיזכה לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות, מזל-טוב
גדול!

כמו כן, כמובן שגם בלי קשר אין מתאים ללמוד בחודש של אני לדודי ודודי לי
יותר מדרושי חתונה,

המבארים את היחסים וההתקשרות שלנו - הרעה, לדוד - ה'.

באהבה,

חברי המערכת שי'

שוש תשיש רבי שמואל מליובאוויטש – תורת שמואל

מבואר

עקרה עם ילדים!?

שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה.

הברכה החמישית מתוך שבע הברכות שמברכים בסעודת נישואין היא "שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה"; שעניינה הוא תפילה ותחינה לה' מתוך שמחת הנישואין שיקבץ את עם ישראל בגולה השלימה, וישמח בכך את השכינה הקדושה, כנסת ישראל, מקור נשמות ישראל, שבגלות נקראת 'עקרה' על-שם שבניה עזבו ונטשו אותה.

וצריך להבין איך נופל לשון שמחה בעקרה, הלא עיקר השמחה היא כשיש בנים, כמ"ש אם הבנים שמחה, שמפני שהיא אם הבנים על ידי זה היא שמחה, אבל בעקרה איך נופל שמחה. וכן הוא הקושי' דכתיב רני עקרה לא ילדה, דמאחר שלא ילדה מהו הרינה.

מפשט הברכה עולה קושי פשוט: כנסת ישראל נקראת בברכה 'עקרה', ואותה אנו מבקשים שה' ישמח. אלא ששמחה קצת פחות שייכת באשה שהיא עקרה - שכן אם היא נשאת בתוארה 'עקרה', כיצד ניתן לשמח אותה?! הרי עדיין אין לה בנים! יותר מכך: מפורש בפסוק ש"אם הבנים שמחה" - כלומר, רק מי שאינה עקרה ויש לה בנים שייכת בשמחה. ואם כך, בפשטות, העקרה אינה שייכת בכלל לאותה שמחה שאנו מתפללים שתושפע לה.

קושי זה עולה גם מהפסוק "רני עקרה לא ילדה", שמשמעותו היא שהנביא מבשר שכנסת ישראל הנקראת עקרה תרון ותשמח: אם היא נשאת עקרה ואינה יולדת, כיצד בעצם היא אמורה לשמוח?

אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל על פסוק רני עקרה לא ילדה, דלא מוליד בנין דכוותייכו לגיהנם. והענין הוא דהנה כמו שיש לידה בקדושה, דהיינו שלא ילדה ששה בנים. כמו כן יש בחי' הלידה בלעומת זה גם כן, שעל ידי ההתבוננות בעניני העולם איך שזה הדבר טוב לפניו, על ידי זה נעשה הולדת האהבה בלעומת זה, היינו בחי' אהבה זרה, להתאוות כל התענוגים וענינים גשמיים. וכן על ידי ההתבוננות להיפך נולד היראה בלעומת זה, היינו יראה חיצונית פן יחסר לחמו. וזהו דלא מוליד בנין כו' לגיהנם, כי גיהנם הוא בחי' גי' הינם, והיינו ההיפך ממ"ש ראשון לציון הנה הנם, וגיהנם הוא ההיפך מזה. ונמצא בחי' העקרה, היינו עקרה מלידת המדות בלעומת זה.

על-מנת להבין את הדברים, יש להבין ראשית כל מהי לידה בפנימיות:

חז"ל דורשים את הפסוק "רני עקרה לא ילדה" - שבו הקשינו מהי השמחה שהנביא אומר לעקרה לשמוח - ומבארים שהכוונה בכך שהשמחה היא ש"לא ילדה בנין כוותייכו לגיהנם", כלומר שהשמחה של העקרה היא בכך שלא הולידה בנים כאותם אנשים שהיו בדור החורבן שהלכו לגיהנם, ובכך יש לעקרה לשמוח ולהתנחם.

מדברי חז"ל עולה שיש שני סוגי לידות: לידה לגיהנם - לטומאה ולקליפה, ולידה לקדושה. בפנימיות לידה היא לא רק לידה גשמית בה נולד תינוק חדש לעולם, אלא כל תהליך חדש שנוצר ומתהווה נקרא לידה. המקום העיקרי בו משתמשים בחסידות במושג לידה, הוא בהתהוות של תובנה או רגש, שנוצר ויוצא לפועל אצלנו כתוצאה מהתבוננות ומחשבה ש'מולידה' אצל האדם אהבה או יראה כלפי המושכל. אם 'נלביש' את הדברים על דברי חז"ל, כשיהודי מתבונן במחשבתו בגדלות ה' והשגחתו הדבר 'מוליד' בקרבו רגש עמוק של אהבה או יראה כלפי ה'; ולעומת זאת להיפך כשיהודי ח"ו משקיע את עצמו ואת המחשבה שלו בהתבוננות בדברי העולם הזה בתענוג שיש בהם ובטוב שהוא יכול לקבל מהם, ממילא הוא 'מוליד' בתוכו רגש וקירבה לענייני העולם הזה, המתבטאים באהבה או לחילופין פחד ויראה מדברים גשמיים וחומריים.

וזהו המשמעות של דברי חז"ל ששמחת העקרה היא על כך שלא ילדה בנים לגיהנם: שבניה אינם מולידים במחשבתם ובהתבוננותם אהבה יראה ורגש 'לגיהנם' - שהוא דברי העולם הזה החומריים; שכן 'גיהנם', הוא מלשון 'גי' - מקום כינוס, 'הינם' - שהם שם, כלומר שנמצאים בתוכו; והוא ההיפך מהקדושה ש"ראשון לציון הנה הינם".

והנה כתיב כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו, ואמרו רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. דהנה כתיב באר חפרוה שרים, שלהיות בבחי' באר הנובע מתתא לעילא (בל"א קוועל לאלקות), חפרוה שרים, שרים הם האבות, שהם החופרים את הבאר לעשות נשמות ישראל בבחי' כלי.

הנביא מתאר את הגאולה השלימה בה ה' יופיע ויחדש איתנו את הקשר, כחתן שבונה את הקשר עם כלתו בפעם הראשונה שהם נמצאים ביחד, ובכך בעצם 'הופך' אותה ל'כלי' לשפע שהוא ישפיע לה בכל החיים המשותפים שלהם, ובכך הם מייסדים את הקשר ביניהם. חז"ל מפליגים בחשיבות ובנחיצות של הפעם הראשונה שהחתן וכלה ביחד לאחר החתונה, עד שכותבים ש"אין האשה כורתת ברית [כלומר נפתחת ונקשרת בקשר איתן ואמתי] אלא למי שעשאה כלי". המשמעות של היותה 'כלי', הוא היכולת של האשה לקבל את השפע והאור שבעלה משפיע לה, ו'לפתח' אותו מתוך ה'נביעה' הפנימית שקיימת בתוכה ומתגלה החוצה ע"י הקשר עם בעלה שכביכול 'פותח' אותה ומאפשר לה להביע ו'לנבוע' מתוכה פנימה.

כך הוא גם בקשר שלנו עם ה' שיתחדש לעתיד לבוא: ה' יחדש ויעמיק אתנו את הקשר פנים בפנים, ובכך 'יפתח' אותנו כביכול וניהפך להיות 'כלים' לשפע והאור של ה' - כך שנענה לקריאה שלו לקשר איתנו, ונופיע ונגלה את האהבה והתענוג שלנו, ובכך נגרום גם לה' תענוג מהקשר איתנו. היכולת שלנו להיות 'כלים' ויותר מכך להיות 'באר' שנובעת, הוא מכח ה"שרים" - האבות הקדושים שחפרו ויצרו את ה"באר" והנביעה שבתוכנו, כמו שנאמר בפסוק "באר חפרוה שרים".

אתה לא עושה עבדות רק כי אתה לא מכיר!

וענין בחי' הכלי הוא, דהנה בכל הענינים שהאדם עושה יוכל למצוא איך שהוא עושה רק מצד ההרגל, ויש למצוא זה הן בסור מרע, והן בועשה טוב. בסור מרע, היינו אם ישב ולא עבר עבירה, הרי הוא רק מצד ההרגל, היינו שלא נזדמן לו לעשות עבירה, ולא מצד שהוא מתבונן מפני שהשי"ת ציוה שלא לעשות דבר זה. ובועשה טוב, היינו שזה שעושה מצוה או מתפלל הוא רק מצד ההרגל, שהורגל בכך שצריך להתפלל או לקבוע עיתים לתורה, אבל אין בזה שום פנימיות שאינו נוגע לו כלל, וכמ"ש ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, שאף מה שיראים אותי הוא רק מצות אנשים מלומדה, היינו שכך הורגל. והעיקר הוא

שיהי' עשיית המצות באופן שיהי' נוגע אל לבו, ועל דרך שמצינו במצות תפילין שהכוונה הפשוטה לשעבד המוח והלב, היינו שבמוח לא יחשוב שום דבר חוץ מעניני אלקות, ובלב לא יחפץ שום דבר מתאוות וענינים גשמיים, רק כל המדות שבלב תהיינה רק לאלקות. וזהו לשעבד [מוחו ולבו] כו', כי ענין השעבוד הוא למשל כשאחד משועבד לחבירו, והנה אם אדם אחר מבקש אותו לעשות איזה דבר, הוא משיב אינני יכול לעשות, כי אני שכיר יום ומשועבד אנכי. כמו כן בעבודה צריך לשעבד מוחו ולבו, היינו שיהיו משועבדים רק לאלקות, היינו שבלב לא יחשוב שום דבר, כי בלב יש כל הענינים, כמ"ש הלב רואה הלב שומע כו', ולא יהיו כל הענינים שבלב רק לאלקות. ובמוח לא ישכיל בשום דבר זולת אלקות. וזהו בחי' עשיית הכלי ריקן, היינו שיהי' ריקן מכל הרצונות זרות.

המשמעות של כך שנהיה 'כלים' לה', היא שלא נעבוד את ה' רק מתוך הרגל. צורת החיים הרגילה שלנו בה אנחנו סה"כ 'דתיים' - 'סרים מרע' ולא עוברים עבירות, ו'בעשה טוב' יחסית עושים ומקיימים את ה'חובות' המוטלים עלינו - חסרה ו'סתומה', שכן היא לא חלק ממערכת יחסים וביטוי לקשר עם ה', אלא 'סתם' כי ככה התרגלנו לחיות ולהתנהג. אלא שהרצון של ה' בכך שהוא נתן לנו תורה ומצוות הוא שהדברים 'יגעו' בנו - לא יהיו כביכול 'חיצוניים' ו'סתמיים' בשבילנו, אלא חלק מהקשר והדבקות שלנו בה', כך שכל מצווה עם האופי המיוחד שלה תהיה התבטאות של הקשר שלנו עם ה' שרוצה ומתענג מכך שאנו עושים אותה, ואנחנו מצידנו שמחים בה כמוצא שלל רב בכך שהיא בעצם 'כלי' לבטא בה את האהבה והקשר שלנו לה' בפן והייחודיות של המצווה הזו.

וזוהי המשמעות של כך שאנו רוצים להיות 'כלי ריקן' לה': שאנחנו רוצים שתורה והמצוות שלנו יהיו ריקים ממחשבות ורצונות זרים, וממילא פנויים ו'חלולים' בתוכם כך שיהיו 'כלי' לקשר עם ה' ונוכל לחוש בתוכם את התענוג והרצון הייחודי של ה' בכל מצווה ומצווה.

ומי הוא העושה בחי' הכלי ריקן זהו האבות, וזהו באר חפרוה שרים. וזהו מאמר רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, אשה היינו בחי' כנסת ישראל שכונסת לתוכה בחי' אורות ד' ישראל דלעילא, ואין האשה זו כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, מי היינו בחי' בינה, שבחי' בינה עושה אותה שתהי' בבחי' כלי. והנה כמו למשל בעשיית הכלי, שכדי שתהי'

המושג ר־שבועי – חקיקה

בחסידות מוסבר רבות ההבדל בין "כתיבה" ל"חקיקה", והוא משמש משל להבדל בין זה שהתורה 'כתובה' על האדם 'בדיו' – כלומר חומר חיצוני שנוסף על גבי הדבר עצמו, הוא לא חלק ממנו אלא תוספת שבולט שהיא רק תוספת, וממילא גם אפשר לקלף או למחוק אותה ולהשאיר את הדבר עצמו; לבין תורה 'חקוקה' – אותיות התורה הפכו להיות חלק מהאבן, היא נמצאת באבן ממש, היא חלק בלתי נפרד מגוף האדם שעליו היא נחקקה. זו לא מציאות נפרדת מהאדם, אלא מה שנחקק הוא ממש פעל בו עצמו, נהיה חלק בלתי נפרד ממנו. למוד תורה מבחינת "כתיבה" זה מן השפה ולחוץ, כמו תוכי, כדי לעבור מבחן – מידע שלא משפיע יותר מדי על הנפש. לעומת זאת, אם לומדים מבחינת "חקיקה" – שהתנאי ללימוד כזה הוא שאתה מוכן לקלף חתיכות מעצמך, לזרוק את הפסולת, לחפור בעצמך 'כלי קיבול', 'חותם שוקע', לפחות, "אין אדם לומד תורה אלא אם כן ממית את עצמו עליה" – גם הידע (האלקי כמו הטכני) של התורה, גם המעלות וההשפעות שלה על הנפש וגם הדביקות בה' שהיא מייצרת פנימיות לך עד שהם הופכים להיות עצם האישיות שלך. מה זה נותן לנו? לדוגמא, עובד שחוקק בתוכו את המקצוע שלו, יכול לפעול מתוך מושכל ראשון, כי השיקולים של מה שהוא הפנים הם השיקולים שלו, זה הוא ממש, זה לא 'ספח'.

כלי צריך חקיקה
מבחוץ ומבפנים,
מבחוץ היינו (בל"א
ארום האקין), ומבפנים
לעשות תוך הכלי
שתהי' בית קיבול. וכמו
כן הוא בעבודה,
חקיקה מבחוץ, היינו
להכרית כל החוחים
והקוצים שמנפש
הבהמית הסובבים
ומעלימים על קדושת
אור הנפש האלקית.
וחקיקה מבפנים, היינו
לעשות תוך, היינו
שיהי' נקלט אלקות
בתוך תוך פנימי נקודת
הלב. וכל זה הוא על
ידי האבות. ושייכות
האבות לבחי' בינה
הוא, כי אמרו רז"ל
שלשה הטעימן הקב"ה
מעין העולם הבא,
והיינו האבות, ועולם
הבא הוא בחי' בינה.

היכולת שלנו להיות
'כלים' לה', היא כאמור מכוח
האבות. וזו גם המשמעות של
דברי חז"ל ש"אין האשה
כורתת ברית אל למי שעשאה
כלי": שהאשה המדוברת היא
כנסת ישראל – ספירת המלכות,

שנקראת כך על-שם ש'כונסת' ומקבלת לתוכה את כל האורות והשפעות שישראל דלעילא שהוא ספירת התפארת (ובכללות כל פרצוף ז"א) משפיע לה, והיכולת שלה להיות כלי ולקבל את כל האורות האלה, הוא מכוח הבינה שנקראת 'מי'.

העבודה הנדרשת ממנו על-מנת להיות כלים לה', היא ממש כמו העבודה הדרשת מהיוצר בשביל ליצור כלי מחומר גולמי: הוא צריך 'לחקוק' בחומר מבחוץ בשביל ליצור את צורת הכלי, וכן הוא צריך לחקוק מבפנים בשביל שיהיה לכלי 'בית קיבול' ויוכל לשמש לתפקידו; וכך גם נדרש ממנו 'לחקוק' מבחוץ אלינו את הרצונות המיותרים של הנפש הבהמית שגורמים לנו לא להיות 'יהודים' של צורה, ומבפנים שהדברים 'ייגעו' בנו בפנים בנקודת הלב ויהיו חלק וביטוי של הקשר שלנו עם ה'.

דבר זה קורה מכוח האבות, שכן הם קבעו והורישו לנו את ה'צורה' החיצונית של היותנו יהודים עובדי ה', וכמובן את היכולת שלנו להיות קשורים בפנימיות לבבנו לה', לחוש ו'לקלוט' בתוכנו אלוקות. השייכות של האבות לבינה - שהיא כאמור הדבר שיוצר את הכלי - היא שהקב"ה הטעים את האבות מעין התענוג של העולם הבא, והתענוג של העולם הבא מתגלה בספירת הבינה.

שפיכות דמים.

ובזה יובן מאמר רז"ל תפלות אבות תקנום, כי בתפלה יש ב' בחי' חקיקה הנ"ל, בחי' חקיקה מבחוץ, היינו בחי' פסוקי דזמרה שהוא לזמר עריצים כנ"ל. וחקיקה מבפנים זהו ענין התפלה, כי תפלה נק' שפיכת הנפש, כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני הוי', שהוא שפיכת הנפש מכל וכל, ואז על ידי זה יוכל לבקש כל הבקשות שבשמונה עשרה. והוא למשל כשאחד צריך לבקש איזה דבר מחבירו, הנה אם הדבר אינו נוגע לו כל כך, אזי הוא מסבב דיבורים הרבה עד שמבקש הבקשה, על כן לא יפעול כל כך אצל חבירו, אבל כשנוגע לו הדבר לעצמיות הנפש, אזי כשבא לבקש אינו מסבב דיבורים רק הוא שופך כל נפשו לחבירו, ואז יפעול ביותר. וכמו כן הוא בעבודה, שהוא שפיכת הנפש מכל וכל. ודרך כלל הוא בראש השנה, והוא בחי' השופר, שהוא בחי' קול פשוט בבחי' צעקה פנימי' מפנימי' נקודת הלב. ובדרך פרט בכל יום הוא ענין התפלה, שהוא ענין שפיכת הנפש. והגורם לבחי' הנ"ל הם האבות. וזהו תפלות אבות תקנום, היינו שהם העושים לכנסת ישראל שתהי' בבחי' כלי לקבל גילוי אלוקות.

מזה אפשר להבין את מאמר חז"ל ש"תפילות אבות תקנום". כל יום בתפילה אנו עוברים את שתי החקיקות: בפסוקי דזמרה בהם אנחנו מזמרים ומשבחים את ה', אנו גם 'מזמרים', חוקקים ומכריתים את העריצים והחיצוניים, שהם בעקר הרצונות החיצוניים של הנפש הבהמית שבתוכנו; ובתפילה עצמה אנו שופכים את ליבנו לה' ומתקשרים אליו בפנימיות ליבנו, ובכך חוקקים בתוכנו בפנימיות שה' יהיה 'נוגע' לנו – ומשכך אנחנו 'מרגישים בנוח' לשפוך לפניו את לבבנו.

זה שאנחנו 'מרגישים בנוח' לפנות לה' ולהתפלל אליו, נובע מכך שהקשר עם ה' בפרט ואלוהות בכלל 'נוגע' לנו במקומות הכי פנימיים שלנו. ראייה לכך היא שאדם שצריך טובה ומבקש אותה מאדם אחר, כשייגש לבקש מאותו אדם בדרך כלל יקדים וידבר אתו על הא ועל דא, ורק לאחר-מכן ייגש לגופו של עניין; לעומת זאת כשהבקשה של אותו אדם 'נוגעת' לו, הוא לא ימתין ויקדים אלא יבקש וישפוך את אשר על לבבו מיד. אם כך ברור שזה שאנו מרגישים בנוח לפנות לה' בכל רגע ובמיוחד בתפילה (ויותר מכך בראש-השנה בתקיעת-שופר שאז אנחנו צועקים צעקה פשוטה מעומק הלב) ולשפוך לפניו את ליבנו, זה מכיוון שהקשר עם ה' 'נוגע' לנו ומגיע עד עומקה של נפש.

את הנקודה הזו ירשנו מאבותינו אברהם, יצחק ויעקב שהורישו לנו את ההתקשרות הפנימית לה'. וזוהי המשמעות של "תפלות אבות תקנום", שאת היכולת לשפוך ליבנו לפני ה' קיבלנו וירשנו מאבותינו הקדושים.

והנה כתיב החדש הזה לכם, ואמרו רז"ל ישראל מונים ללבנה, שהוא בחי' התחדשות, שיהי' כח בהמקבל לשנות ההשפעה שיהי' נק' על שמו. וכמו למשל הלבנה שהיא מצד עצמה עצם חשוך, שמקבלת האור רק מהשמש, ואף על פי כן היא משנית את האור, שלא נקרא על שם אור השמש כי אם נקרא אור הלבנה. ולכן אין מברכים עד שיהיו נהנין לאורה. ונמצא שיש כח בהמקבל לשנות את ההשפעה שיהי' נקרא על שמו. וזהו החדש הזה לכם, שבחי' התחדשות זה ניתן לכם, היינו לנשמות ישראל.

בראש-חודש ניסן בשנה בה יצאנו ממצרים, הקב"ה אמר למשה רבינו את הפסוק "החדש הזה לכם ראש חדשים" ולימד אותו את עניין קידוש החודש. חז"ל דרשו את הלשון בפסוק "לכם", ודרשו שהכוונה היא שיש לנו קשר מיוחד לראש חודש בו מתמלאת הלבנה שכן אנו מונים ללבנה, מה שאין כן אומות העולם מונים לחמה. המשמעות הפנימית של כך שאנו מונים ללבנה, היא שהלבנה מקבלת את כל אורה מהשמש, אילו היא בעצמה כדור שחור ללא אור, ואעפ"כ האור של הלבנה שונה מהאור של השמש ואף נקרא על שמה; וכך גם אנחנו אע"פ שאנו מקבלים את כל החיות והקיום שלנו מה', בכך שאנו חיים

וקיימים ועובדים את ה', מתחדש כביכול 'אור' ומעלה שלא היתה קודם לכן, ועוד יותר מכך היא נקראת על שמנו כאילו אנו אלא שחידשנו ועשינו אותה. וזוהי המשמעות של "החדש הזה לכם", שה' נתן לנו את הכוח של ההתחדשות - ליצור דברים חדשים שאף יקראו בשמנו כאילו אנחנו עשינו אותם.

והנה על ידי שנשמות ישראל הם בבחי' כלי, על ידי זה נמשך כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך, ישיש היינו בחי' ב' פעמים יש, וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כו', חתן היינו בחי' חות דרגא, וקאי על בחי' ראשית ההמשכה דבחי' אנת הוא חכים. והנה אמרו רז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, והוא בחי' קנה חכמה קנה בינה, ב' פעמים קנה גימט' ש"י, והוא רק בחי' מחצה התחתון דבחי' כתר, אבל בחי' ישיש היינו ב' פעמים יש, שהוא גילוי גם בחי' מחצה העליון שבכתר. וזהו שוש תשיש ותגל העקרה, תשיש היינו גם כן כמו ישיש, רק שכאן הוא ל' נקבה, לכך נאמר תשיש, אבל המכוון אחד, היינו שיהי' נמשך גם בחי' מחצה העליון שבכתר.

כשאנחנו מכוונים את עצמנו להיות 'כלים' לה', אז "כמים הפנים לפנים" ה' גם משפיע ושורה בתוכנו בכלי שעשינו ויצרנו לו. וזהי המשמעות של "כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוהיך", שכשם שהחתן מתעורר להשפיע לכלה ע"י ההכנות והרצון שלה שהוא ישפיע לה, כך ה' משפיע לנו את אורו מתוך הרצון וההכנות שלנו לכך שה' ישרה ויתייחד עמנו.

המילה "ישיש" מורכבת מפעמיים 'יש', והמשמעות של כך היא שה' ישפיע ויגלה לנו גם את החצי העליון של הכתר - התענוג של ה' שמתגלה בעתיק יומין. שכן כתוב שלעת"ל הקב"ה ישפיע לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, שמשמעותם הוא החצי התחתון של הכתר - הרצון של ה' שמתלה במדרגת אריך אנפין; ואם כן ההתגלות הרגילה של ה' לצדיקים היא רק הרצון של ה' ולא התענוג, ואילו ע"י העבודה והרצון שלנו להיות כלים לה', אנחנו כביכול גורמים לה' להתייחד אתנו ולגלות לנו גם את התענוג שלו. וזה המשמעות של "שוש תשיש ותגל העקרה", שיתגלה בה גם ה'יש' השני שהוא התענוג של ה'.

דווקא ה'לא' מולידה

וזהו רני עקרה לא ילדה, היינו שגם בחי' לא יהי' בבחי' לידה וגילוי. דהנה כתיב כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות, ויש בזה קרי וכתוב, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא ולא באל"ף, שבבחי' ולו בוא"ו נוגע האתערותא דלתתא, אבל בבחי' ולא באל"ף אינו

נוגע כלל, כי שם אם צדקת מה תתן לו כו'. והנה כתיב גם כן בכל צרתם לו צר, ויש בזה גם כן קרי וכתיב, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא לא באל"ף, ואיתא בזהר להתם משיא עקתא דישראל. וזהו לא ילדה היינו שגם בחי' לא באל"ף יהי' בבחי' לידה וגילוי. ובאמת בחי' לא הוא בחי' המקור לבחי' הלידה וגילוי. וכמו שבחי' אין דכתר הוא המקור לבחי' לידת והתהוות מציאות היש דחכ'. וזהו לא ילדה, שמבחי' לא, נעשה ילדה. וזהו ותהי שרי עקרה אין לה ולד, ואמרו רז"ל אין לה, והוה לה, שעל ידי בחי' אין לה, היינו בחי' האין שהוא בחי' לא הנ"ל, על ידי זה והוה לה, שנעשה בחי' לידה.

וזה גם הכוונה בפסוק בו פתחנו "רני עקרה לא ילדה", שדווקא ע"י ה"לא", בסוף היא "ילדה".

שכן יש שני פסוקים שיש בהם שינוי בין הכתיב והקרי ב"לא" שכתוב בהם: כי א-ל דעות הוי' ולא/ו נתכנו עלילות" - שמבואר בחסידות שהם שני מדרגות, "לו" זה המדרגה של יחודא תתאה בה ה' יודע בידיעת עצמו את כל מה שנעשה בעולמות, ו"לא" היא הבחינה של יחודא עילאה בה ה' הרבה מעבר ומעל העולמות ולכן כלל' לא עסוק' כביכול במה שקורה בהם; והפסוק השני הוא "בכל צרתם לא/ו צר" - שגם כן מבואר שביחודא תתאה ה' כביכול נמצא וצר לו בכל הצרות שאנו עוברים, ואילו ביחודא עילאה הוא הרבה מעל ומעבר למה שקורה כאן בעולם וזה כלל לא תופס אצלו מקום.

בפרטות, מבואר שדווקא הבחינה של יחודא עילאה בה ה' הרבה מעל העולם ולכן היא בבחינת 'אין', היא זו שיוצרת אח"כ את המציאות בה ה' שורה בתוך העולם ומתגלה בו ביחודא תתאה. ולכן דווקא מה"לא" ומה'אין' בסוף יוצאת הלידה החדשה, ויותר מכך כל הסתר ו'אין' הוא הכנה ללידה חדשה שבו תבוא.

וזהו גם המשמעות הפנימית של הפסוק "ותהי שרי עקרה לא ילדה", שמתוך ה"לא" בסוף היא באמת ילדה, וכמו שאמרו חז"ל ש"אין לה, והוה לה" - מתוך ה'אין' שלא היה לה, בסוף היה לה ונעשתה לידה חדשה.

וכל זה הוא על ידי שהיא בבחי' עקרה מבחי' הלידה דלעומת זה, דהיינו דלא מוליד בנין דכוותיהו לגיהנם, דהיינו שהאבה לא תהי' לבחי' תענוגים וענינים גשמיים, והיראה לא תהי' בבחי' יראה חיצונית פן יחסר לחמו, כי אם שתהי' בבחי' כלי ריקן

מרצונות דלעומת זה, ורק לשעבד מוחו ולבו לאלקות, ואז ממילא בחי' לידת המדות אהבה ויראה הוא רק לאלקות.

כמובן שכל זה הוא קודם כל ע"י שנהיה בבחינת "עקרה" מלהוליד לגיהנם-לקליפה כמבואר לעיל, דהיינו שאהבה ויראה שלנו לא תהיה לדברים גשמיים ונמוכים; ולצד השני, להגביר ולחזק את ההתקשרות שלנו לאלקות, וממילא יולדו אצלנו אהבה ויראה לאלקות.

מזל טוב! נולדו תאומים!

ועל ידי זה נמשך שיהי' בבחי' שוש תשיש ותגל העקרה, היינו תשיש כמו ישיש, היינו גילוי בחי' ב' פעמים יש כנ"ל, והיינו על ידי שהוא בחי' עקרה מלידת המדות דלעומת זה. וזהו בקבוץ בניה היינו בחי' המדות אהבה ויראה דקדושה, לתוכה היינו שיהי' בבחי' תוך כנ"ל, שיהי' נקלט אלקות בתוך תוך פנימי נקודת הלב. וזהו שחותמין בברכה זו משמח ציון בבניה. ויש בבחי' בנים ב' מדריגות, הא' בחי' לידת המדות אהבה ויראה לאלקות, והב' היינו בחי' המצות, כי מצות נק' ג"כ בנים, כמאמר רז"ל שלא הניחוהו לעשות פירות, מאי פירי מצוה. ועל ידי ב' בחי' בנים הנ"ל, על ידי זה נמשך שיהי' בחי' שוש תשיש ותגל העקרה כו'.

ועל-ידי-זה שנהיה בבחינת "עקרה" מלהוליד בנים לגיהנם-לקליפה, אז ממילא ימשך שיהיה "שוש תשיש ותגל העקרה" - שיתגלה פעמיים י"ש שכאמור הוא הגילוי גם של התענוג - מדרגת עתיק יומין שהוא החצי העליון של הכתר, וכל זה הוא מכוח זה היותה "עקרה" מלהוליד את המידות לקליפות.

וזה המשמעות של המשך הברכה "בקבוץ בניה לתוכה בשמחה": שהאהבה ויראה דקדושה שנקראות 'בנים', יתקבצו לתוכה - כלומר שיקלטו בתוך עומק נקודת לבבנו. וזהו גם ההסבר בחתימה של הברכה שחותמים "משמח ציון בבניה" בלשון רבים: שיש שתי משמעויות ל'בנים' - לידת האהבה ויראה לאלקות; והמצוות שאנו עושים שגם כן נקראות 'בנים' שלנו על שם זה שאנו עושים אותם, וכמו שחז"ל אומרים ש"לא הניחוהו לעשות פירות", ושואלים מהם הפירות, ועונים שהפירות הם המצוות. וע"י שניי הבחינות של ה'בנים' אנו פועלים שיהיה "שוש תשיש ותגל העקרה".

שוש תשיש

רבי שמואל מליובאוויטש – תורת שמואל

שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה.

וצריך להבין איך נופל לשון שמחה בעקרה, הלא עיקר השמחה היא כשיש בנים, כמ"ש אם הבנים שמחה, שמפני שהיא אם הבנים על ידי זה היא שמחה, אבל בעקרה איך נופל שמחה. וכן הוא הקושי דכתיב רני עקרה לא ילדה, דמאחר שלא ילדה מהו הרינה.

אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל על פסוק רני עקרה לא ילדה, דלא מוליד בנין דכוותיכו לגיהנם. והענין הוא דהנה כמו שיש לידה בקדושה, דהיינו שלא ילדה ששה בנים. כמו כן יש בחי' הלידה בלעומת זה גם כן, שעל ידי ההתבוננות בעניני העולם איך שזה הדבר טוב לפניו, על ידי זה נעשה הולדת האהבה בלעומת זה, היינו בחי' אהבה זרה, להתאוות כל התענוגים וענינים גשמיים. וכן על ידי ההתבוננות להיפך נולד היראה בלעומת זה, היינו יראה חיצונית פן יחסר לחמו. וזהו דלא מוליד בנין כו' לגיהנם, כי גיהנם הוא בחי' גי' הינם, והיינו ההיפך ממ"ש ראשון לציון הנה הנם, וגיהנם הוא ההיפך מזה. ונמצא בחי' העקרה, היינו עקרה מלידת המדות בלעומת זה.

והנה כתיב כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו, ואמרו רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. דהנה כתי' באר חפרוה שרים, שלהיות בבחי' באר הנובע מתתא לעילא (כל"א קוועל לאלקות), חפרוה שרים, שרים הם האבות, שהם החופרים את הבאר לעשות נשמות ישראל בבחי' כלי.

וענין בחי' הכלי הוא, דהנה בכל הענינים שהאדם עושה יוכל למצוא איך שהוא עושה רק מצד ההרגל, ויש למצוא זה הן בסור מרע, והן בועשה טוב. בסור מרע, היינו אם ישב ולא עבר עבירה, הרי הוא רק מצד ההרגל, היינו שלא נזדמן לו לעשות עבירה, ולא מצד שהוא מתבונן מפני שהשי"ת ציוה שלא לעשות דבר זה. ובעשה טוב, היינו שזה שעושה מצוה או מתפלל הוא רק מצד ההרגל, שהורגל בכך שצריך להתפלל או לקבוע עיתים לתורה, אבל אין בזה שום פנימיות שאינו נוגע

לו כלל, וכמ"ש ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, שאף מה שיראים אותי הוא רק מצות אנשים מלומדה, היינו שכך הורגל. והעיקר הוא שיהי' עשיית המצות באופן שיהי' נוגע אל לבו, ועל דרך שמצינו במצות תפילין שהכוונה הפשוטה לשעבד המוח והלב, היינו שבמוח לא יחשוב שום דבר חוץ מעניני אלקות, ובלב לא יחפוץ שום דבר מתאוות וענינים גשמיים, רק כל המדות שבלב תהיינה רק לאלקות. וזהו לשעבד [מוחו ולבו] כו', כי ענין השעבוד הוא למשל כשאחד משועבד לחבירו, והנה אם אדם אחר מבקש אותו לעשות איזה דבר, הוא משיב אינני יכול לעשות, כי אני שכיר יום ומשועבד אנכי. כמו כן בעבודה צריך לשעבד מוחו ולבו, היינו שיהיו משועבדים רק לאלקות, היינו שבלב לא יחשוב שום דבר, כי בלב יש כל הענינים, כמ"ש הלב רואה הלב שומע כו', ולא יהיו כל הענינים שבלב רק לאלקות. ובמוח לא ישכיל בשום דבר זולת אלקות. וזהו בחי' עשיית הכלי ריקן, היינו שיהי' ריקן מכל הרצונות זרות.

ומי הוא העושה בחי' הכלי ריקן זהו האבות, וזהו באר חפרוה שרים. וזהו מאמר רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, אשה היינו בחי' כנסת ישראל שכונסת לתוכה בחי' אורות דישראל דלעילא, ואין האשה זו כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, מי היינו בחי' בינה, שבחי' בינה עושה אותה שתהי' בבחי' כלי. והנה כמו למשל בעשיית הכלי, שכדי שתהי' כלי צריך חקיקה מבחוץ ומבפנים, מבחוץ היינו (בל"א ארום האקין), ומבפנים לעשות תוך הכלי שתהי' בית קיבול. וכמו כן הוא בעבודה, חקיקה מבחוץ, היינו להכרית כל החושים והקוצים שמנפש הבהמית הסובבים ומעלימים על קדושת אור הנפש האלקית. וחקיקה מבפנים, היינו לעשות תוך, היינו שיהי' נקלט אלקות בתוך תוך פנימי' נקודת הלב. וכל זה הוא על ידי האבות. ושייכות האבות לבחי' בינה הוא, כי אמרו רז"ל שלשה הטעימן הקב"ה מעין העולם הבא, והיינו האבות, ועולם הבא הוא בחי' בינה.

ובזה יובן מאמר רז"ל תפלות אבות תקנום, כי בתפלה יש ב' בחי' חקיקה הנ"ל, בחי' חקיקה מבחוץ, היינו בחי' פסוקי דזמרה שהוא לזמר עריצים כנ"ל. וחקיקה מבפנים זהו ענין התפלה, כי תפלה נק' שפיכת הנפש, כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני הוי', שהוא שפיכת הנפש מכל וכל, ואז

על ידי זה יוכל לבקש כל הבקשות שבשמונה עשרה. והוא למשל כשאחד צריך לבקש איזה דבר מחבירו, הנה אם הדבר אינו נוגע לו כל כך, אזי הוא מסבב דיבורים הרבה עד שמבקש הבקשה, על כן לא יפעול כל כך אצל חבירו, אבל כשנוגע לו הדבר לעצמיות הנפש, אזי כשבא לבקש אינו מסבב דיבורים רק הוא שופך כל נפשו לחבירו, ואז יפעול ביותר. וכמו כן הוא בעבודה, שהוא שפיכת הנפש מכל וכל. ודרך כלל הוא בראש השנה, והוא בחי' השופר, שהוא בחי' קול פשוט בבחי' צעקה פנימי' מפנימי' נקודת הלב. ובדרך פרט בכל יום הוא ענין התפלה, שהוא ענין שפיכת הנפש. והגורם לבחי' הנ"ל הם האבות. וזהו תפלות אבות תקנום, היינו שהם העושים לכנסת ישראל שתהי' בבחי' כלי לקבל גילוי אלקות.

והנה כתיב החדש הזה לכם, ואמרו רז"ל ישראל מונים ללבנה, שהוא בחי' התחדשות, שיהי' כח בהמקבל לשנות ההשפעה שיהי' נק' על שמו. וכמו למשל הלבנה שהיא מצד עצמה עצם חשוק, שמקבלת האור רק מהשמש, ואף על פי כן היא משנית את האור, שלא נקרא על שם אור השמש כי אם נקרא אור הלבנה. ולכן אין מברכים עד שיהיו נהנין לאורה. ונמצא שיש כח בהמקבל לשנות את ההשפעה שיהי' נקרא על שמו. וזהו החדש הזה לכם, שבחי' התחדשות זה ניתן לכם, היינו לנשמות ישראל.

והנה על ידי שנשמות ישראל הם בבחי' כלי, על ידי זה נמשך כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך, ישיש היינו בחי' ב' פעמים יש, וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כו', חתן היינו בחי' חות דרגא, וקאי על בחי' ראשית ההמשכה דבחי' אנת הוא חכים. והנה אמרו רז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, והוא בחי' קנה חכמה קנה בינה, ב' פעמים קנה גימט' ש"י, והוא רק בחי' מחצה התחתון דבחי' כתר, אבל בחי' ישיש היינו ב' פעמים יש, שהוא גילוי גם בחי' מחצה העליון שבכתר. וזהו שוש תשיש ותגל העקרה, תשיש היינו גם כן כמו ישיש, רק שכאן הוא ל' נקבה, לכך נאמר תשיש, אבל המכוון אחד, היינו שיהי' נמשך גם בחי' מחצה העליון שבכתר.

וזוהו רני עקרה לא ילדה, היינו שגם בחי' לא יהי' בבחי' לידה וגילוי. דהנה כתיב כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות, ויש בזה קרי וכתוב, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא ולא באל"ף, שבבחי' ולו בוא"ו נוגע האתערותא דלתתא, אבל בבחי' ולא באל"ף אינו נוגע כלל, כי שם אם צדקת מה תתן לו כו'. והנה כתיב גם כן בכל צרתם לו צר, ויש בזה גם כן קרי וכתוב, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא לא באל"ף, ואיתא בזה להם מטיא עקתא דישראל. וזוהו לא ילדה היינו שגם בחי' לא באל"ף יהי' בבחי' לידה וגילוי. ובאמת בחי' לא הוא בחי' המקור לבחי' הלידה וגילוי. וכמו שבחי' אין דכתר הוא המקור לבחי' לידת והתהוות מציאות היש דחכ'. וזוהו לא ילדה, שמבחי' לא, נעשה ילדה. וזוהו ותהי שרי עקרה אין לה ולד, ואמרו רז"ל אין לה, והוה לה, שעל ידי בחי' אין לה, היינו בחי' האין שהוא בחי' לא הנ"ל, על ידי זה והוה לה, שנעשה בחי' לידה.

וכל זה הוא על ידי שהיא בבחי' עקרה מבחי' הלידה דלעומת זה, דהיינו דלא מוליד בנין דכוותיהו לגיהנם, דהיינו שהאבה לא תהי' לבחי' תענוגים וענינים גשמיים, והיראה לא תהי' בבחי' יראה חיצונית פן יחסר לחמו, כי אם שתהי' בבחי' כלי ריקן מרצונות דלעומת זה, ורק לשעבד מוחו ולבו לאלקות, ואז ממילא בחי' לידת המדות אהבה ויראה הוא רק לאלקות.

ועל ידי זה נמשך שיהי' בבחי' שוש תשיש ותגל העקרה, היינו תשיש כמו ישיש, היינו גילוי בחי' ב' פעמים יש כנ"ל, והיינו על ידי שהוא בחי' עקרה מלידת המדות דלעומת זה. וזוהו בקבוץ בניה היינו בחי' המדות אהבה ויראה דקדושה, לתוכה היינו שיהי' בבחי' תוך כנ"ל, שיהי' נקלט אלקות בתוך תוך פנימי נקודת הלב. וזוהו שחותמין בברכה זו משמח ציון בבניה. ויש בבחי' בנים ב' מדריגות, הא' בחי' לידת המדות אהבה ויראה לאלקות, והב' היינו בחי' המצות, כי מצות נק' ג"כ בנים, כמאמר רז"ל שלא הניחוהו לעשות פירות, מאי פירי מצוה. ועל ידי ב' בחי' בנים הנ"ל, על ידי זה נמשך שיהי' בחי' שוש תשיש ותגל העקרה כו'.

נקודה לאחשה

- הלו, מה נשמע?

- ב"ה טוב, אל תשאל מה קרה לי אתמול - הלכתי עם חברים לים ושם פגשתי את...

- שנייה, אני קוטע אותך כי אם לא אני מתעלף. יש לך אינסולין¹?

- רגע, אבל הייתי באמצע לספר לך...

אז ברור לכולנו שכשמשהו נוגע לחיי נפשינו אנחנו נגיד אותו על ההתחלה, וגם ברור שהתגובה של מי שמולנו, ששומע את הזעקה הפנימית והאמיתית שלנו - לא תהיה כמו של החבר בשיחת פלאפון הנ"ל...

כשזוכים להגיע לנקודה המיוחדת שאבותינו הורישו לנו, הנקודה שבה אנחנו קשורים בה' במקום הכי פנימי ונוגע לחיי נפשינו, ומתוכה גם מתפללים בצורה כזאת - אז זוכים להארת פנים מיוחדת במינה גם מצד הקב"ה.

כי "כמים הפנים לפנים" כך ה' משדר לנו את אותו שדר - ש'אתה הדבר הכי מהותי ועצמי לי!

¹ תרופה דחופה של אנשים שיש להם אלרגיה...

מוקדש לעילוי נשמות

מו"ר רוח-אפנו האהוב והיקר
הרב שניאור זלמן מרדכי
בן מנחם מענדל קץ

...

הרב בנימין דב בן טוביה רוזנצויג

מיזם "המאמר השבועי" בא לתת לכל אחד ואחד את האפשרות ללמוד חסידות בהעמקה ובהבנה, תוך דגש על חיבור התורות העמוקות לחיי היומיום שלנו.

במסגרת זו לומדים מידי שבוע מאמרי חסידות יסודיים בהבנה, בעמקות ובבהירות.

המאמר
השבועי

תפסיק להיות 'דתי' ותתחיל לעבוד את השם!

צא מהמסגרת שלך ותתחיל לחפש אלוקות.
המסגרתיות גמרה לך על הצורה, אתה דתי רק כי את
לא מכיר עולם, ה' רוצה לפגוש אותך!